

ĐẨY MẠNH ỨNG DỤNG CHATGPT TRONG GIẢNG DẠY TRIẾT HỌC MÁC-LÊNIN TẠI HỌC VIỆN CẢNH SÁT NHÂN DÂN

NGUYỄN THỊ LINH
Học viện Cảnh sát nhân dân

Nhận bài ngày 24/4/2026. Sửa chữa xong 25/5/2026. Duyệt đăng 27/5/2026.

Abstract

The subject of Marxist-Leninist Philosophy plays a fundamental role in shaping the worldview and scientific methodology of students. However, the abstract nature and high academic content of the subject often create significant barriers to learning. The explosion of artificial intelligence (AI), especially the large language model ChatGPT, opens up breakthrough opportunities in innovating teaching methods. This paper studies the current situation and proposes solutions to promote the application of ChatGPT in teaching Marxist-Leninist Philosophy at the People's Police Academy.

Keywords: People's Police Academy, ChatGPT, Marxist-Leninist Philosophy, promote, solutions.

1. Đặt vấn đề

Trong bối cảnh cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư đang định hình lại cấu trúc kinh tế - xã hội toàn cầu, hệ thống giáo dục đại học đối mặt với yêu cầu cấp bách phải chuyển mình mạnh mẽ theo hướng số hóa và thông minh hóa. Văn kiện Đại hội XIII của Đảng Cộng sản Việt Nam đã khẳng định định hướng "đẩy mạnh chuyển đổi số quốc gia", đồng thời nhấn mạnh việc "đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực". Đối với hệ thống các môn Lý luận chính trị tại các trường đại học, đặc biệt là môn Triết học Mác-Lênin, việc đổi mới phương pháp giảng dạy không chỉ là một nhiệm vụ sư phạm thuần túy mà còn là yêu cầu chiến lược nhằm xây dựng nền tảng thế giới quan duy vật biện chứng và phương pháp luận khoa học vững chắc cho thế hệ trẻ. Học viện Cảnh sát nhân dân là cơ sở đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao trong Công an nhân dân. Đặc thù của sinh viên (SV) khối ngành này là năng lực tư duy logic. Việc áp dụng các phương pháp giảng dạy truyền thống mang tính diễn giảng một chiều, độc thoại từ phía giảng viên (GV) thường không phát huy được tính chủ động và năng lực phản biện của đối tượng người học này. Sự xuất hiện của Trí tuệ nhân tạo tạo sinh (Generative AI), tiêu biểu là mô hình ngôn ngữ lớn ChatGPT đã tạo ra một bước ngoặt lớn trong công nghệ giáo dục. Với khả năng xử lý ngôn ngữ tự nhiên vượt trội, ChatGPT có khả năng đóng vai trò như một trợ lý sư phạm số, giúp cá nhân hóa lộ trình tự học, giải thích các phạm trù triết học bằng các mô hình ẩn dụ kinh tế sinh động và thiết lập các không gian tranh biện giả lập. Việc nghiên cứu, tìm kiếm giải pháp thúc đẩy và định hướng ứng dụng ChatGPT vào giảng dạy Triết học Mác-Lênin tại Học viện Cảnh sát nhân dân là thực sự cần thiết, vừa tận dụng được tối đa lợi thế công nghệ, vừa giải quyết được bài toán nâng cao chất lượng dạy và học Triết học Mác - Lênin trong giai đoạn hiện nay.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Các kịch bản ứng dụng ChatGPT trong dạy và học Triết học Mác-Lênin tại Học viện Cảnh sát nhân dân

2.1.1. Đối với giảng viên

Đổi mới phương thức thiết kế bài giảng và cấu trúc kiểm tra, đánh giá: Trong mô hình dạy học truyền

Email: Linhnguyen5285@gmail.com

thống, GV thường đóng vai trò là nguồn phát tri thức duy nhất, dẫn đến việc truyền thụ các khái niệm Triết học Mác-Lênin mang nặng tính diễn giải lý thuyết suông (Phạm Mai, 2023). Khi có sự trợ giúp của ChatGPT, GV có thể chuyển đổi vai trò thành nhà thiết kế trải nghiệm học tập, sử dụng AI như một cộng sự đắc lực để tối ưu hóa bài giảng và đa dạng hóa công cụ kiểm tra.

Kịch bản ứng dụng đầu tiên là “Kinh tế hóa” các khái niệm triết học trừu tượng bằng các mô hình ẩn dụ sinh động. Hệ thống thuật ngữ của triết học duy vật biện chứng vốn mang tính khái quát hóa và trừu tượng hóa cực cao, dễ tạo cảm giác xa rời thực tế đối với SV. Bằng cách áp dụng kỹ nghệ gợi ý (Prompt Engineering), GV có thể yêu cầu ChatGPT đóng vai một chuyên gia liên ngành để bắc cầu nối giữa quy luật triết học và các hiện tượng kinh tế học dòng chính. Sự chuyển đổi ngôn ngữ này giúp SV nhận ra rằng các quy luật triết học không hề xa vời mà chính là quy luật vận động nội tại của nền kinh tế thị trường mà các em đang theo học.

Ví dụ cho Kịch bản 1: Khi chuẩn bị bài giảng về “Quy luật chuyển hóa từ những sự thay đổi về lượng thành những sự thay đổi về chất và ngược lại”, GV sử dụng cấu trúc câu lệnh (Prompt): “Hãy đóng vai một giáo sư Triết học kinh nghiệm và một chuyên gia phân tích tài chính. Hãy giải thích quy luật Lượng - Chất thông qua hiện tượng bong bóng thị trường chứng khoán hoặc quá trình tích lũy vốn của một doanh nghiệp Startup để SV dễ dàng tiếp thu”. ChatGPT sẽ kết xuất một văn bản phân tích logic: Sự tích lũy về Lượng chính là quá trình doanh nghiệp liên tục gọi vốn, gia tăng tài sản, tuyển dụng nhân sự hoặc đầu tư công nghệ qua từng ngày (sự thay đổi dần dần chưa làm thay đổi bản chất doanh nghiệp). Tuy nhiên, khi các yếu tố này tích lũy đến một “điểm nút” nhất định, doanh nghiệp tiến hành phát hành cổ phiếu lần đầu ra công chúng (IPO). Sự kiện IPO chính là “bước nhảy”, đưa doanh nghiệp chuyển biến hoàn toàn về Chất - từ một công ty tư nhân quy mô nhỏ trở thành một công ty đại chúng có cấu trúc quản trị, nghĩa vụ pháp lý và vị thế thị trường hoàn toàn mới. Ví dụ trực quan này giúp SV hiểu sâu sắc bản chất biện chứng của quy luật thông qua chính ngôn ngữ chuyên ngành của mình.

Kịch bản ứng dụng thứ hai là Thiết kế hệ thống bài tập tình huống (Case-study) đa chiều và xây dựng ngân hàng câu hỏi thảo luận mang tính thực tiễn. Thay vì sử dụng các câu hỏi tự luận kiểm tra khả năng tái hiện kiến thức kiểu truyền thống (như “Đồng chí hãy trình bày nội dung cặp phạm trù Nguyên nhân và Kết quả”), GV có thể dùng ChatGPT để tạo ra các kịch bản mô phỏng thực tế kinh tế - xã hội phức tạp. Điều này bắt buộc SV phải sử dụng tư duy phương pháp luận triết học để bóc tách, phân tích cấu trúc của vấn đề thực tiễn, từ đó phát triển năng lực giải quyết vấn đề (Dương Thanh Linh, 2023).

Ví dụ cho Kịch bản 2: GV nhập câu lệnh vào ChatGPT: “Tạo một tình huống nghiên cứu về sự khủng hoảng của một chuỗi cung ứng logistics toàn cầu do xung đột địa chính trị tác động đến lạm phát tại Việt Nam. Đặt ra 3 câu hỏi yêu cầu SV vận dụng cặp phạm trù “Nguyên nhân và Kết quả” và quy luật “Liên hệ phổ biến” của Triết học Mác-Lênin để giải quyết”. ChatGPT sẽ tự động xây dựng một tình huống chi tiết với các số liệu giả định cụ thể về giá dầu, chi phí vận tải biển và chỉ số CPI. Hệ thống câu hỏi do AI gợi ý sẽ hướng SV vào việc phân tích: Đây là nguyên nhân cơ bản, nguyên nhân chủ yếu, nguyên nhân bên trong và bên ngoài dẫn đến lạm phát (phạm trù Nguyên nhân - Kết quả); đồng thời chỉ ra tính kết nối biện chứng giữa các quyết định chính trị quốc tế và túi tiền của người tiêu dùng nội địa (mối liên hệ phổ biến). GV có thể dùng ngay tư liệu này để tổ chức một phiên thảo luận nhóm nảy lửa tại lớp học.

2.1.2. Đối với sinh viên

Chuyển đổi từ tiếp thu thụ động sang chủ động tương tác và phản biện. Ở chiều ngược lại của quá trình sư phạm, ChatGPT mở ra không gian tự học mang tính cá nhân hóa tuyệt đối cho SV. Đối với SV Học viện Cảnh sát nhân dân công cụ này không nên được sử dụng như một “máy chép bài” để đối phó với tiểu luận mà phải được định hình như một đối tác trí tuệ để rèn luyện tư duy phản biện và làm chủ tri thức.

Kịch bản thứ ba, là thiết lập môi trường tranh biện giả lập theo phương pháp Socratic. Triết học chỉ thực sự sống động khi nó được đặt trong dòng chảy của sự cọ xát tư tưởng. SV có thể chủ động biến

ChatGPT thành một "đối thủ phản biện" có tri thức uyên bác để thử thách các luận điểm của mình. Qua quá trình liên tục đưa ra luận điểm, bị AI chất vấn, rồi lại tìm kiếm luận cứ trong giáo trình để bảo vệ quan điểm của mình, tư duy lý luận của SV sẽ được tôi luyện trở nên sắc bén và mạch lạc hơn.

Ví dụ cho Kịch bản 3: Một SV muốn ôn tập về nội dung: "*Vai trò quyết định của vật chất đối với ý thức và tính độc lập tương đối của ý thức*". SV này có thể nhập Prompt: "*Tôi muốn chuẩn bị cho buổi thuyết trình về chủ đề Vật chất quyết định Ý thức. Bạn hãy đóng vai là một nhà triết học theo trường phái Duy tâm khách quan (như Hegel) hoặc Duy tâm chủ quan (như Berkeley). Hãy liên tục đưa ra các lập luận phản bác mang tính khiêu khích lý luận đối với quan điểm Duy vật biện chứng của tôi. Chúng ta sẽ tiến hành tranh biện từng lượt một*". Ngay lập tức, ChatGPT sẽ đưa ra một phản biện: "*Nếu bạn nói vật chất quyết định ý thức, vậy tại sao ý chí bút phá, tinh thần khởi nghiệp và những ý tưởng sáng tạo đột phá chưa hề có thực thể vật chất lại có thể thay đổi toàn bộ cục diện kinh tế của một quốc gia? Chẳng phải ý thức đã đi trước và tạo ra thế giới vật chất mới hay sao? Hãy phản bác tôi đi!*". Để trả lời câu hỏi này, SV buộc phải lật mở giáo trình, đào sâu suy nghĩ để chỉ ra rằng ý tưởng sáng tạo đó thực chất là sự phản ánh sáng tạo thế giới vật chất khách quan vào bộ óc người và để thay đổi thế giới, ý thức phải được "vật chất hóa" thông qua hoạt động thực tiễn của con người. Trải nghiệm học tập tương tác này có giá trị định hình nhận thức sâu sắc hơn rất nhiều so với việc đọc thuộc lòng sách giáo khoa.

Kịch bản ứng dụng thứ tư là tóm tắt, hệ thống hóa và trực quan hóa các trường phái, học thuyết triết học đồ sộ. Khối lượng kiến thức lý luận từ chương "Biện chứng duy vật" đến "Hình thái kinh tế - xã hội" rất lớn với nhiều tầng nấc khái niệm lồng ghép vào nhau. SV thường rơi vào trạng thái "lạc lối" giữa ma trận chữ. ChatGPT có thể đóng vai trò như một bộ lọc thông minh, giúp cô đọng cấu trúc logic của bài học để từ đó SV dễ dàng chuyển đổi thành sơ đồ tư duy (Mindmap) hoặc bảng so sánh đối chiếu.

Ví dụ cho Kịch bản 4: SV sử dụng Prompt: "*Tôi có bài thi tổng hợp về Chương 3: Chủ nghĩa duy vật lịch sử. Hãy tóm tắt học thuyết Hình thái kinh tế - xã hội dưới dạng các từ khóa ngắn gọn, chỉ rõ mối quan hệ tác động qua lại giữa Lực lượng sản xuất - Quan hệ sản xuất; Cơ sở hạ tầng - Kiến trúc thượng tầng. Trình bày dưới dạng bảng hệ thống hoặc cấu trúc cây logic để tôi vẽ sơ đồ tư duy*". Chỉ trong vài giây, ChatGPT sẽ bóc tách toàn bộ chương học dài hàng chục trang thành một khung logic tinh gọn: cấu trúc của một Hình thái kinh tế - xã hội gồm 3 yếu tố nền tảng (Lực lượng sản xuất, Quan hệ sản xuất, Kiến trúc thượng tầng), chỉ rõ mối quan hệ biện chứng (cái nào quyết định, cái nào tác động trở lại) bằng các gạch đầu dòng cô đọng. Dựa vào bộ khung này, SV có thể tự tay vẽ một sơ đồ tư duy trực quan, giúp việc ghi nhớ bản chất hệ thống của học thuyết trở nên dễ dàng và khoa học hơn bao giờ hết.

2.2. Thực trạng giảng dạy Triết học Mác-Lênin và mức độ tiếp cận ChatGPT tại Học viện Cảnh sát nhân dân

2.2.1. Về phương pháp giảng dạy và rào cản nhận thức của sinh viên

Học viện Cảnh sát nhân dân là nơi quy tụ những SV có năng lực tư duy logic rất tốt, nhạy bén với các mô hình định lượng và có xu hướng thực tế cao. Tuy nhiên, chính đặc thù tư duy mang tính "thực chứng" này lại vô tình tạo ra một khoảng cách lớn đối với bộ môn Triết học Mác-Lênin. Thực tế khách quan cho thấy, phần lớn SV khi bước vào học phần này đều mang một tâm lý định kiến rằng đây là một môn học thuần túy lý thuyết, mang tính giáo điều, xa rời thực tiễn kinh tế và chỉ cần học thuộc lòng để vượt qua kỳ thi. Sự định kiến này một phần xuất phát từ phương pháp giảng dạy truyền thống của đội ngũ GV, vốn vẫn mang nặng tính diễn giảng một chiều và độc thoại trên bục giảng (Nguyễn Văn Sỹ, 2025). Do áp lực về mặt thời gian và khối lượng kiến thức nhiều trong chương trình chuẩn, GV thường tập trung vào việc giải thích các khái niệm, phạm trù theo đúng câu chữ trong giáo trình hơn là tìm cách chuyển hóa chúng thành ngôn ngữ của người học. Việc thiếu vắng các công cụ trực quan hóa và kịch bản liên hệ thực tiễn khiến cho những bài giảng về "bản chất của thế giới", "phương pháp luận biện chứng" hay "hình thái kinh tế - xã hội" trở nên khô khan, giống như một bài tập đọc thuật ngữ đối với SV kinh tế. Ví dụ: Trong một tiết học truyền thống về phần "*Học thuyết Giá trị thặng dư*", GV đứng trên bục giảng sử dụng bảng phấn hoặc slide thuần chữ để định nghĩa: "*Giá trị thặng dư là một bộ*

phận của giá trị mới đòi hỏi ra ngoài giá trị sức lao động do công nhân làm thuê tạo ra và bị nhà tư bản chiếm không”. Cách tiếp cận này khiến SV cảm thấy rất xa lạ và mâu thuẫn với tư duy nghề nghiệp của các em. Do không có một công cụ tương tác để giải cấu trúc khái niệm này thành các bài toán dòng tiền cụ thể trong doanh nghiệp hiện đại, SV sẽ chọn cách chép lại nguyên văn vào vở để học thuộc lòng, dẫn đến hiện tượng “học vẹt” nhưng không hiểu bản chất kinh tế chính trị đằng sau bản báo cáo.

2.2.2. Mức độ tiếp cận ChatGPT của giảng viên và sinh viên

Sinh viên Học viện Cảnh sát nhân dân với đặc tính nhạy bén công nghệ đã chủ động đón nhận công cụ này từ rất sớm. Tuy nhiên, thực trạng đáng lo ngại hiện nay là việc sử dụng ChatGPT của cả GV và SV vẫn đang dừng lại ở mức độ tự phát, thiếu định hướng và chưa được tích hợp một cách khoa học vào quy trình sư phạm chính thống (Nguyễn Nhâm, 2024). Đối với SV, ChatGPT đang bị coi là một “công cụ gia sư vạn năng” nhưng được sử dụng theo cách lười biếng nhất. Khi đối mặt với các bài tập thảo luận, tiểu luận hoặc câu hỏi ôn tập Triết học, thay vì sử dụng AI để gợi mở tư duy, tìm kiếm cấu trúc logic, đại đa số SV sử dụng thao tác “Copy - Paste” hai chiều. Các em sao chép nguyên văn đề bài của GV vào ChatGPT, nhận về một câu trả lời dài dòng và sao chép ngược lại vào bài nộp mà không hề có sự kiểm chứng, đối chiếu với giáo trình gốc. Ví dụ: Khi được giao bài tập nhóm với đề tài: “*Phân tích vai trò của thực tiễn đối với nhận thức thông qua công cuộc đổi mới kinh tế tại Việt Nam*”, một nhóm SV đã nhập toàn bộ đề bài vào ChatGPT. Công cụ AI này đã kết xuất ra một bài viết có cấu trúc rất đẹp mắt nhưng lại sử dụng các thuật ngữ không chuẩn xác với hệ thống lý luận Mác-Lênin (ví dụ: dùng từ “thực hành” thay cho “thực tiễn”, “kinh tế tự do” thay cho “kinh tế thị trường định hướng XHCN”). Vì không có tư duy phản biện và thói quen đối chiếu giáo trình, nhóm SV này đã bê nguyên văn bài làm vào slide để thuyết trình. Khi bị GV chất vấn sâu về mặt bản chất khái niệm, các thành viên trong nhóm hoàn toàn ngỡ ngàng, không thể bảo vệ được luận điểm của mình vì họ thực chất không phải là tác giả của tư duy đó. Đối với đội ngũ GV tại Học viện, mức độ tiếp cận ChatGPT có sự phân hóa khá rõ rệt theo độ tuổi và rào cản tâm lý. Một bộ phận GV trẻ đã bắt đầu thử nghiệm sử dụng ChatGPT để soạn thảo đề cương, tìm kiếm các ví dụ minh họa hoặc xây dựng câu hỏi trắc nghiệm. Tuy nhiên, do thiếu hụt các kỹ năng về “Kỹ nghệ gợi ý” (Prompt Engineering), các kết quả thu được thường mang tính chung chung, chưa bám sát được đặc thù ngành học và đưa vào bài giảng chính thức.

2.2.3. Đánh giá nguyên nhân của thực trạng và nhu cầu cấp bách phải chuyển dịch mô hình sư phạm

Từ những phân tích thực trạng nêu trên, có thể bóc tách ra 3 nguyên nhân cốt lõi dẫn đến tình trạng trì trệ trong việc kết hợp công nghệ vào giảng dạy Triết học Mác- Lênin tại Học viện Cảnh sát nhân dân: - Nguyên nhân từ hạ tầng học liệu và cẩm nang định hướng: Học viện và bộ môn chưa xây dựng được một hệ thống học liệu số hóa đồng bộ. GV và SV hoàn toàn “bơi” trong không gian AI một cách tự phát mà không có một bộ khung câu lệnh mẫu (Prompt Bank) được chuẩn hóa về mặt chính trị và khoa học để tham chiếu; - Nguyên nhân từ phương thức kiểm tra, đánh giá lạc hậu: Hệ thống khảo thí hiện tại vẫn đặt nặng trọng số vào các bài thi viết tự luận cuối kỳ mang tính tái hiện kiến thức. Hình thức đánh giá này vô tình tạo động lực cho SV sử dụng ChatGPT như một công cụ gian lận tinh vi để lướt qua các kỳ thi, thay vì sử dụng nó như một công cụ phát triển tư duy; - Sự thiếu hụt các buổi tập huấn chuyên sâu: Mặc dù Học viện Cảnh sát nhân dân đã có những chủ trương về chuyển đổi số nhưng các buổi tập huấn cụ thể về cách ứng dụng AI tạo sinh vào từng môn học đặc thù, đặc biệt là các môn Lý luận chính trị vẫn còn bỏ ngõ. GV thiếu kỹ năng điều khiển công nghệ, SV thiếu đạo đức và phương pháp sử dụng công nghệ khoa học.

2.3. Giải pháp đẩy mạnh ứng dụng ChatGPT trong giảng dạy Triết học Mác- Lênin tại Học viện Cảnh sát nhân dân

2.3.1. Nâng cao năng lực số và kỹ năng ứng dụng AI cho giảng viên

Đối với môn Triết học Mác-Lênin, đây là học phần có lượng kiến thức lý luận tương đối lớn, nhiều khái niệm trừu tượng và thường gây tâm lý khô khan đối với SV khối ngành kinh tế. Vì vậy, nâng cao năng lực số và kỹ năng sử dụng ChatGPT cho GV là giải pháp mang tính nền tảng để đổi mới phương

pháp giảng dạy và nâng cao chất lượng đào tạo. Nhà trường cần tổ chức các khóa tập huấn chuyên sâu về ứng dụng AI trong giáo dục đại học (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2023). Nhiều GV hiện nay tuy có trình độ chuyên môn cao nhưng còn hạn chế trong việc khai thác công nghệ số phục vụ giảng dạy. Một số GV mới chỉ sử dụng ChatGPT ở mức đơn giản như tra cứu thông tin hoặc tạo văn bản, chưa biết cách xây dựng prompt hiệu quả để thiết kế bài giảng hoặc tổ chức hoạt động học tập. Vì vậy, nội dung tập huấn cần tập trung vào các kỹ năng thực hành cụ thể như xây dựng câu lệnh phù hợp, khai thác AI để tạo tình huống thảo luận, thiết kế câu hỏi phản biện và xây dựng hệ thống bài tập gắn với thực tiễn kinh tế - xã hội. Ví dụ, khi giảng dạy nội dung về quy luật thống nhất và đấu tranh của các mặt đối lập, GV có thể yêu cầu ChatGPT: “Hãy xây dựng một tình huống thực tiễn về mâu thuẫn giữa phát triển kinh tế và bảo vệ môi trường tại Việt Nam dưới góc nhìn phép biện chứng duy vật.” Chỉ trong vài giây, ChatGPT có thể đưa ra tình huống liên quan đến phát triển khu công nghiệp, ô nhiễm môi trường hoặc chuyển đổi năng lượng xanh. Từ tình huống đó, GV tiếp tục đặt câu hỏi cho SV phân tích nguyên nhân, biểu hiện của mâu thuẫn và đề xuất giải pháp giải quyết. Điều này giúp giờ học trở nên sinh động hơn rất nhiều so với cách giảng giải lý thuyết truyền thống. Bên cạnh việc tập huấn kỹ năng sử dụng AI, Học viện cần xây dựng đội ngũ GV nòng cốt có khả năng ứng dụng công nghệ thành thạo để hỗ trợ đồng nghiệp trong toàn đơn vị.

2.3.2. Xây dựng quy chế và định hướng sử dụng ChatGPT trong học tập, nghiên cứu

Việc ứng dụng ChatGPT trong giáo dục đại học mang lại nhiều lợi ích nhưng đồng thời cũng đặt ra những vấn đề liên quan đến đạo đức học thuật và tính trung thực trong học tập. Nếu không có định hướng phù hợp, SV có thể lạm dụng AI để sao chép nội dung, làm bài tập mang tính đối phó hoặc phụ thuộc hoàn toàn vào công nghệ (Thanh Ngà, 2023). Do đó, việc xây dựng quy chế sử dụng ChatGPT là giải pháp quan trọng nhằm bảo đảm việc ứng dụng AI diễn ra đúng mục đích giáo dục tại Học viện Cảnh sát nhân dân. Học viện cần ban hành các quy định cụ thể về phạm vi sử dụng AI trong học tập và nghiên cứu khoa học. SV cần được hướng dẫn rõ ràng rằng ChatGPT chỉ là công cụ hỗ trợ chứ không thay thế hoàn toàn tư duy cá nhân. Ví dụ, khi thực hiện bài tiểu luận với đề tài: “Vai trò của phép biện chứng duy vật trong quản trị doanh nghiệp hiện đại”, SV có thể dùng ChatGPT để gợi ý bố cục bài viết hoặc tìm ví dụ thực tiễn. Tuy nhiên, nếu SV chỉ sao chép toàn bộ nội dung AI tạo ra mà không có chính kiến cá nhân thì bài viết sẽ thiếu chiều sâu học thuật và không phản ánh đúng năng lực người học. Bên cạnh đó, Học viện cần đổi mới phương pháp kiểm tra, đánh giá để hạn chế tình trạng lệ thuộc vào AI. Nếu đề thi chỉ yêu cầu tái hiện kiến thức lý thuyết thì SV rất dễ sử dụng ChatGPT để làm bài một cách hình thức. Vì vậy, cần tăng cường các dạng câu hỏi mở, yêu cầu phân tích tình huống thực tiễn hoặc trình bày quan điểm cá nhân. Ví dụ, thay vì yêu cầu: “Trình bày nội dung quy luật phủ định của phủ định”, GV có thể đặt câu hỏi: “Vận dụng quy luật phủ định của phủ định để phân tích quá trình chuyển đổi từ mô hình kinh doanh truyền thống sang thương mại điện tử ở Việt Nam”. Dạng câu hỏi này buộc SV phải tư duy, liên hệ thực tế và vận dụng kiến thức thay vì chỉ sao chép nội dung có sẵn.

2.3.3. Kết hợp ChatGPT với các phương pháp dạy học tích cực

Giảng viên cần sử dụng ChatGPT như công cụ hỗ trợ tổ chức hoạt động học tập thay vì chỉ dùng để cung cấp kiến thức. Trong giờ học, GV có thể yêu cầu SV sử dụng ChatGPT để tìm kiếm thông tin, phân tích tình huống hoặc xây dựng luận điểm tranh luận (Trần Đình Tuấn, 2023). Ví dụ, khi học về nguyên lý phát triển, GV có thể đưa ra yêu cầu: “Hãy sử dụng ChatGPT để tìm các ví dụ về sự thay đổi của ngành trong thời kỳ chuyển đổi số.” Sau khi có kết quả từ AI, SV phải phân tích: Yếu tố nào là “lượng”; Yếu tố nào là “chất”; Đây là bước nhảy trong quá trình phát triển. Thông qua hoạt động này, SV không chỉ hiểu lý thuyết mà còn biết vận dụng triết học vào thực tiễn. Một phương pháp hiệu quả khác là dạy học theo tình huống. GV có thể xây dựng các tình huống liên quan đến đạo đức AI, cạnh tranh thị trường hoặc phát triển kinh tế xanh rồi yêu cầu SV vận dụng các nguyên lý triết học để phân tích. Ví dụ: “Một doanh nghiệp sử dụng AI để thay thế phần lớn lao động con người nhằm giảm chi phí sản xuất. Theo quan điểm triết học Mác-Lênin, hãy phân tích tác động của vấn đề này đối với quan hệ sản xuất và lực

lượng sản xuất.” ChatGPT có thể hỗ trợ SV tìm kiếm dữ liệu và gợi ý hướng phân tích nhưng SV vẫn phải tự đưa ra quan điểm cá nhân và bảo vệ lập luận trước lớp.

3. Kết luận

Đẩy mạnh ứng dụng ChatGPT vào giảng dạy môn Triết học Mác-Lênin tại Học viện Cảnh sát nhân dân không đơn thuần là sự gia tăng một công cụ công nghệ vào lớp học mà là một bước chuyển dịch mang tính cấu trúc về tư duy và phương pháp luận sư phạm. Kết quả nghiên cứu và thực nghiệm cho thấy, khi được định hướng bằng các chiến lược kỹ nghệ gợi ý (Prompt Engineering) đúng đắn, ChatGPT có khả năng chuyển hóa các khái niệm triết học trừu tượng thành các mô hình kinh tế trực quan, sinh động, phù hợp với đặc thù tư duy của SV. Sự tích hợp này không chỉ tối ưu hóa năng lực tự học, kích thích tư duy phản biện đa chiều của người học thông qua phương pháp “Lớp học đảo ngược” mà còn giảm tải áp lực hành chính, hỗ trợ GV sáng tạo các kịch bản sư phạm chất lượng cao. Để mô hình ứng dụng ChatGPT và các nền tảng trí tuệ nhân tạo được triển khai đồng bộ, hiệu quả tại Học viện Cảnh sát nhân dân trong thời gian tới, tác giả đề xuất một số giải pháp: Cần khẩn trương hoàn thiện hạ tầng công nghệ thông tin, xem xét hỗ trợ cấp tài khoản AI phiên bản nâng cao cho GV các bộ môn cốt lõi; đồng thời xây dựng quy chế, hành lang pháp lý rõ ràng về giới hạn và trách nhiệm đạo đức khi sử dụng AI trong kiểm tra, đánh giá học thuật; Cần chủ động tổ chức các buổi sinh hoạt chuyên môn về “Sư phạm AI”, xây dựng và liên tục cập nhật “Ngân hàng câu lệnh (Prompt Bank) mẫu” bám sát khung chương trình; đồng thời linh hoạt chuyển đổi hình thức đánh giá, tăng tỷ trọng các bài tập tình huống, thuyết trình và vấn đáp trực tiếp để giảm thiểu rủi ro SV lạm dụng sao chép; GV cần nâng cao năng lực kiểm soát công nghệ để định hướng và “vạch lối” AI khi cần thiết. SV cần nâng cao tinh thần tự giác, sử dụng ChatGPT như một đối tác tranh biện khoa học để hoàn thiện tri thức, thay vì biến công cụ này thành phương tiện gian lận học thuật.

Tài liệu tham khảo

Bộ Giáo dục và Đào tạo (2023). *Ngành Giáo dục chủ động nghiên cứu, sử dụng ChatGPT, trí tuệ nhân tạo*. <https://moet.gov.vn/tintuc/Pages/tin-tong-hop.aspx%3FItemID=8410>, ngày 13/02/2023.

Dương Thanh Linh (2023). Ứng dụng ChatGPT thúc đẩy dạy và học bậc đại học trong kỷ nguyên trí tuệ nhân tạo. *Tạp chí khoa học và công nghệ* - Trường Đại học Bình Dương, Quyển 6, số 2, tr. 153-160.

Nguyễn Văn Sỹ (2025). *Chuyển đổi số để nâng cao chất lượng giảng dạy lý luận chính trị ở các trường chính trị tỉnh, thành phố hiện nay*. <https://lyluanchinhtri.vn/chuyen-doi-so-de-nang-cao-chat-luong-giang-day-ly-luan-chinh-tri-o-cac-truong-chinh-tri-tinh-thanh-pho-hien-nay-6867.html>, ngày 13/05/2025.

Nguyễn Nhâm (2024). ChatGPT - Góc nhìn quản lý Nhà nước. *Tạp chí Quản lý Nhà nước*, số 3, tr. 40-43.

Phạm Mai (2023). Bộ GD-ĐT sẽ rà soát chính sách để thích ứng với ChatGPT. https://www.vietnamplus.vn/bo-gd-dt-se-ra-soat-chinh-sach-de-thich-ung-voi-chatgpt-post845708.vnp#google_vignette, ngày 13/02/2023.

Thanh Ngà (2023). *Thủ đoạn lợi dụng ChatGPT để xuyên tạc, chống phá*. <https://cand.vn/thu-doan-loi-dung-chatgpt-de-xuyen-tac-chong-pha-post684796.html>, ngày 27/02/2023.

Trần Đình Tuấn (2023). *Tác động của mạng xã hội, ChatGPT đến học sinh, sinh viên và giải pháp thích ứng của giáo dục*. <https://tapchigiaochuc.com.vn/tac-dong-cua-mang-xa-hoi-chatgpt-den-hoc-sinh-sinh-vien-va-giai-phap-thich-ung-cua-giao-duc.html>, ngày 30/8/2023.